

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de ap-
licare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foile înscrise în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 250 Lei
Pe 6 luni . . . 150 Lei
Pentru străinătate 750 Lei**Foile bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă**

Toți ne-am abătut...

(+) Veacul nostru e veacul vitezei. Pe uscat, pe ape, pe sub ape și prin văzduh, omul de azi se grăbește. Tehnica i-a împrumutat și lui ceva din sufletul mașinei: frământare și sbucium, fără cumpăneala și reflexele conștiinței. Roadele acestei stări de spirit se vădesc la tot pasul și în toată vremea în frivolitatea cu care se spun la repezeală judecăți deșuchiate și se primesc practici de conduită osândite și de cea mai elementară morală.

Vinovați suntem cu toții. Și cei mici și cei mari. Prea ne-am lăsat stăpâniți de materie, despărțându-ne de Dumnezeu. Prea ne-am dat stricăciunii, cum ne aduce aminte Biserica printr'una din capodoperile sale euhologice. Știm însă că Cel de sus a pedepsit odată cu potop o lume care uitase să-și mai ridice ochii spre ceriu, cufundându-se cu totul într'ale pământului și ale trupului griji. Și vedem că și asupra noastră apasă greu mâna Părintelui jignit de înstrăinarea fapturii sale celei mai dragi, omul, pentru a cărei luminare și înălțare s'a învoit să se întromenească și să pătimească Fiul său Unulnăscut. Tulburarea stihilor vremii, anii neroditori și urgia răboiului care a cuprins în vâlvătaie sale globul întreg, sunt semnele simțite ale mâniei cerești. Și e de prevăzut că bătăile păcătoșilor se vor tot înmulți și îngreua, dacă rătașii de azi nu vor apuca, sincer și smeriți, calea ninivitenilor de odinioară.

Greșim cu toții, în multe. Cuminte și creștinesc lucru este însă să ne vedem greșala și să ne îndreptăm. Așa cum atât de pilduitor a purces stăpânirea noastră lumească. Greșit informată, strămutase zilele de târg de peste săptămână pe zilele de Duminecă. Dar îndată ce i-s'a adus la cunoștință că așa ceva nu e bine — Biserica noastră și-a făcut și într'asta datoria deplin — a rânduit anularea rânduelii ce dăduse, lăsând lucrurile cum fuseseră mai înainte. Adecă respectând sfințenia Duminecii. — Pentru care gest are drept la toată stima tuturor binecredincioșilor români creștini.

Sunt multe și mari năcazurile și lipsurile ce ne amărăsc. Puternic este însă Domnul să ne izbăvească. Și ne va izbăvi, dacă-i vom cere ajutorul. Așa ne-a învățat Hristos Mântuitorul: Cereți și vi se va da vouă. Așa să facem. Să învățăm a ne ruga în toată vremea. Sf. Ieronim povestește că pe vremea sa răsunau holdele Palestinei de cântările psalmilor, cu cari se mângăiau creștinii la coarnele plugului și la toate lucrările câmpului, nenumai la sfințele slujbe. — Molitvenicul are o mulțime de perle duhovnicești, trecute atâtea și în Acatistierul dela Blaj pentru lumea cea mare a credincioșilor, și cari se cheamă: Rugăciuni la toată neputința; la săparea fântânii; când vinea urea să intre în casă nouă; când se

Să ne curățim simțirile!

— O privire în taina unor lupte grele, deși nevăzute de ochii trupului —
de GRIGORE DASCALU

Mireasa lui Hristos cunoaște prea bine firea omenească. De aceea a și știut totdeauna să spună cuvântul potrivit la momentul potrivit, și s'a priceput la leacuri tămăduitoare de slăbiciuni și boale sufletești mai bine ca ca orice doftor. Așa și de praspnicul luminatelor Invieri, an de an, până vor mai fi creștini răsăriteni sub soare, îi îndeamnă stăruitor, împrumutându-le graiul și firea: Să ne curățim simțirile! Motivul e mare și sfânt: Ca să vedem pe Hristos strălucind în lumina slăvitului său răsărit din mormânt.

Nici că se poate un sfat mai înțelept ca acesta, care se cade să ne răsune mereu în minți și în inimi. La Paști. Anul întreg. Viața întreagă. Zi de zi și ceas de ceas. Pentru că clipită de clipită sufletul e în tovărășia simțurilor. Mai mult: e în strânsă legătură cu ele, prea adesea ajungând chiar robul lor. Deși nu lor, ci sufletului i-s'ar cuveni să stăpânească, numai așa realizându-se idealul întrezărit de Poet: Frumos e omul, Doamne, când mintea e regină. . .

Acest lucru însă e mai greu de cum s'ar crede. Simțurile nu-s slujitori cari să asculte bucuros. Nu știu ce-i lăpădarea de sine, supunerea de bunăvoie, înfrânarea, jertfelnicia, strădania spre a fi drept, corect, exact, binevoitor, gata spre ceea ce-i mai moral, mai ideal, oricâte piedeci va trebui să înfrunți și oricâte greutăți va trebui să birui. Pentru așa ceva e lipsă de mână tare și de personalitate călită în focul unei aspre și îndelungate discipline duhovnicești. Mai ales că atâtea sunt ispitele cari măgulesc simțurile și atâtea idoli la închinarea cărora cheamă simbriași nenumărați. Cari mai sunt și iscușiți și îndrăzneți. Iar simțurile pornite să se deie plăinice, îndată ce sunt lingușite și li-se deschide perspectiva satisfacerii uneia sau alteia, ori chiar a mai multora, din plăcerile și patimile lor.

Filosoful englez Bacon de Verulam, după cum se știe dela orele de filosofie, a prins câteva atari specimene de idoli, i-a clasifi-

binecuvintează sarea; la începerea sămănatului; la holde; la binecuvântarea vinului nou; la vreme de secetă, la vreme fără senin; la vreme de boală molipsitoare; pentru cei ce călătoresc; pentru copilul ce pleacă să învețe carte, ș. a. — Să ne formăm suflete noi în atmosfera aceasta imbibată de suprafiresc, dacă ne vrem binele! Și să știm că vremea este.

cat și i-a prezentat lumii cugetătoare spre binevoitoare — atenție. *Novum organum* al numitului gânditor știe de așa botezații *idola tribus* (= idoli de-ai tribului), odrăsliri ale pornirii firești a oamenilor, carea pe unii îi face să nu prețuiască decât ceea ce văd cu ochii și apucă cu mâinile, pe alții să nu dea crezare decât șoaptelor inimii, și iarăși pe alții să se închine numai propriei glagorii, ca și când ceea ce nu intră în priceperea și capriciul acesteia ar fi de socotit ca nimica toată. Idolilor de cavernă (*idola specus*) le aduc aur, smirnă și tămăie toți îndrăgostiții de câte o idee fixă, afară de care nu mai există nimic de studiat, nici de admirat, și cei cari trăesc pentru plăcerile trupului cari, după cum observă Doctorul Angelic, și dovedește viața cu realitățile ei, împiedecă uzul rațiunii pe întreit titlu: *Ratione distractionis, ratione contrarietatis, ratione ligaminis*. — Ce înseamnă această pacoste pentru stăpânirea sufletului, e la mintea oricui.

Idolii mai sus pomeniți sunt de natură lăuntrică. Sunt căseni ai omului, ca să folosim o vorbă a Scripturii. Mai sunt însă și idoli dinafară. Așa: primejdioși idoli ai pieții (*idola fori*), produse păcătoase ale societății, ce iau naștere din vorbe fără noimă și fără miez, dar cari, impoțonate cum sunt de regulă, trec dela om la om, impuind capetele cu jumătăți de adevăruri, cu neadevăruri sfruntate, cu bănueli și cu judecăți pripite și greșite. La fel cu cei de mai sus sunt idoli teatrali (*idola theatri*), hrăniți de pseudocultură și de prostie. Nu-i vorbă fără temeiul acel adagiu antic: *Parva sapientia regitur mundus*. Panglicari fără scrupule de conștiință, scamatori și acrobați speculând venite grase, acești idoli și ciracii lor vestesc ca adevăruri veșnice și mântuitoare doctrine și dogme în cari nu cred și de dragul cărora n'ar jertfi bucuros nici un fir de păr din stufăria capetelor lor.

Să ne dăm bătuți în fața unor asemenea dușmani? Doamne ferește! Sunt ei mulți, rafinați și tari. Dar cu ajutorul harului de sus îi putem birui pe toți. Două lucruri ni-se cer însă neapărat: Cultură creștină serioasă și trăire în spiritul evangheliei. Spoiala, fie ea chiar teologică și formele evlaviei purtând, nu-i de nici un folos. Adevărata reformă spirituală are o singură cheie și o singură cale: Curățirea simțurilor și stăpânirea lor de așa, încât să steie, ascultătoare, neînfricate și jertfelnice, la poruncile minții luminate de con-

știința formată în școala lui Hristos. Cine a ajuns până aci, să mulțumiască lui Dumnezeu și să ostenească și pe mai departe pe acelaș drum al înălțimilor spirituale. Iar cine se va fi aflând păgubaș sub acest raport — și câți vor fi cei cari să n'aibă motive de umilirea unui sincer: Mea culpa? — acela să folosească barem de aici încolo timpul, căci vremile cu adevărat rele sunt. Și fără îndreptare temeinică și osârdie neînfrântă întru curățirea simțurilor, zadarnic a fost pentru noi îndemnul de Paști al Bisericii, și zadarnică și învierea Domnului, în a cărei atmosferă se cuvine să trăiască neîncetat, până la moarte, tot creștinul.

Ceasuri de sfântă mângăiere. Spitalule, în general, sunt lăcașuri unde, pe lângă însănătoșirea trupeză, curățirea sufletului este o preocupare extrem de importantă a suferinzilor.

Misiunea medicilor, surorilor de ocrotire, ca și a întregului personal al acestor instituții este a se îngriji nu numai de viața trupeză a celor bolnavi, ci și de cea spirituală, ca în caz de deces, bolnavul să se despartă de lumea aceasta pe deplin împăcat cu Dumnezeu.

Cum se trăește această viață spirituală în cadrul așezămintelor sanitare la noi, am văzut-o recent în *Sanatoriul de tuberculoși* al Statului din *Geoagiu* (jud. Hunedoara). Acest sanatoriu este așezat pe malul drept Mureșului și în vecinătate cu Orăștie și stațiunea balneo-climaterică *Geoagiu-băi*. Are o capacitate de adăpostire de 250—280 paturi.

Dela Unire și până în anul trecut, sanatoriul a fost condus cu pricepere de dr-ul Eugen Russu, frate cu I. P. S. S. Dr. Alexandru Russu, episcopul greco-catolic al Băii-Mari. De atunci încoace, sanatoriul are ca director pe dl Dr. Eugen Petri, refugiat din Năsăud.

Tuberculoza fiind o boală „care nu iartă”, și bolnavii știind aceasta, în rugăciuni își găsesc un refugiu și o alinare. Din zori, capela

greco-catolică este plină de credincioșii mai puțin bolnavi — adică care se pot deplasa — iar cei a căror stare este mai gravă, cu mâinile împreunate și ochii țintiți la icoana Maicii Preacuratei, din perete, îi îngână rugăciuni de preamărire.

Slujba religioasă se oficiază de 17 ani de zile, zilnic cât timp au fost surorile călugărițe, iar azi de 3-4 ori pe săptămână, de păr. Victor Boca din Cigmău. Trimestrial bolnavii mai sunt vizitați și de un ieromonah dela mănăstirea din Obreja, (jud. Alba).

În luna Ianuarie, ca și acum în preajma sfintelor Paști, păr. ieromonah *Miron Moldovanu*, a fost în misiuni la acest sanatoriu mai multe zile. Cu aceste ocazii bolnavii catolici au fost mărturisiiți și împărtașiți. Părinte'e Miron Moldovanu, la slujba festivă, ținută în sufrageria mare a sanatorului, a ținut o predică despre „Rostul Omului” care a fost ascultată cu un viu interes de toți bolnavii și personalul sanatoriului, indiferent de confesiune.

Aceste misiuni — încuviințate de superiorul Augustin Pop dela Mănăstirea din Obreja — în mijlocul suferinzilor tuberculoși dela sanatoriul *Geoagiu*, au o mare importanță în viața duhovnicească. Ar fi de dorit ca ele să fie făcute cât mai des. Cel puțin odată pe lună.

De remarcat la acest sanatoriu este faptul că bolnavii greco-catolici nu au un confesor plătit de Stat ori Episcopie, ca ortodocșii, de exemplu. Bolnavii setoși de viața creștină, adunând leu cu leu din contribuțiile lor personale și micile realizări de câștiguri din vânzarea icoanelor sfinte, achită preotul pentru sfintele liturghii.

Sacrificiul acestui modest mănunchiu de bolnavi catolici (50—70) este demn de admirat. El însă nu poate fi continuat până la exploatare. Forurile superioare bisericești sunt rugate a interveni la Ministerul Sănătății pentru luarea în bugetul sanatoriului, pe lângă confesorul ortodox, și a unui catolic. (ib.).

Soarta și viața Agrului

— O seamă de lămuriri —

Am primit, și publicăm și noi, rândurile ce urmează, dintr-o scrisoare a d. prot. univ. Dr. Alex. Borza, vicepreședintele Agrului, către Președintele acelei organizații. — Asupra celor cuprinse în această scrisoare o să revenim și noi. (N. R.).

Imi împlinesc o datorie oficială, aducând la cunoștință ceea ce urmează relativ la soarta și viața „Asociației Generale a Românilor Uniți”:

1. *Chestiunea Congreselor generale și eparhiale.* Evenimentele ultimilor ani au făcut imposibile și, din anumite puncte de vedere, inoportune manifestările demonstrative și cu răsunet ale Agrului. Concentrările, dificultățile de ordin național și opreliștea formală a guvernului Călinescu au zădărnicit întâi organizarea unui Congres general. Și congrese diecezane s'au ținut numai de organizațiile Arhidiecezei, apoi diecezane de Maramureș, Cluj-Gherla și Lugoj. Întâmplările din August 1940 au rupt trupul viu al Agrului în două. Partea cea mai mare a ajuns sub ocupația străină, cu aproape întreg comitetul de direcție, directorul spiritual, casierul, „Buletinul” și arhiva biroului central, împreună cu trei organizații diecezane aproape complete, ca o cheazășie sigură a reînvierii țării și națiunii prin puterea morală a suferinței lor și a credinței lor de stâncă în dreptatea neamului.

2. *Activitatea Biroului Central.* Până în August 1940 s'au ținut regulat ședințele Comitetului de direcție. Dela plecarea din Cluj nu s'au mai ținut.

Vicepreședintele girant, refugiat la Timișoara (Str. Doja 15), a încercat să pregătească întrunirea fragmentului de dincoace a Comitetului Central, în Dec. 1940 și Dec. 1941 la Blaj, dar fără rezultat. Imprăștiati în țara întreagă, luptând cu greutățile vieții isvorite din refugiu, mai nou mulți imobilizați prin dificultățile de

FOIȚA „UNIRII”

Pro memoria

— † Gheorghe Pop-Șovaroși —

Era în luminata zi a Paștilor, după ce săvârșisem rânduiala creștinească a Învierii și sf. Liturghie. Și eram în bună dispoziție toți preoții concelebranți la altarul dela Institutul Recunoștinții. La un moment dat, unul dintre noi, ne aduce vestea că Șovaroși a căzut undeva, pe frontul rusesc, în fruntea unității sale, la un atac de baionetă. Acestea, și alte amănunte, ne-au incredințat, că nu eram pradă unei iluzii auditive.

Și toată ziua aceea, a marelui praznic, am fost, ca niciodată, abătut și dus pe gânduri. Colegul de liceu și de seminar — Ghiță Pop-Șovaroși — ducea cu el, peste pragul vecinicii, o lume de amintiri luminoase din anii cei entusiaști și mai promițători ai zilelor noastre școlărești.

Fire expansivă, temperament aprins, sincer în vorbă și atitudini, era un prieten, pe care puteai conta întotdeauna.

Fiu al unui preot la sat, în județul Turda, de origine nemeșască, preot pe care l-a stimat pentru sacrificiul consimțit al vieții sale și al

unei mame, profesoară la un oraș apropiat, pe care o iubia cu religiozitate urmează, și termină Academia teologică din Blaj.

Dorind să mai studieze, să cunoască oameni și țări și să învețe limbi străine, urmează Științele economice și Academia comercială, în Belgia, face călătorii prin Franța și prin alte țări ale apusului și se întoarce în Țară, cu certificate frumoase. Își face stagiul militar și intră funcționar superior la marea întreprindere internațională Solvay, cu sediul, pentru România, în Uioara. Făcea acest lucru, nu pentru situația materială înfloritoare, pe care o oferea întreprinderea, ci din convingerea, că fiii Neamului românesc trebuie să ia parte activă la comerțul și industria, prea des înstrăinate ale Țării noastre.

Se pregătea pentru viața creștinească prin studierea teologiei, pentru profesiune făcând studii de specialitate și doria o căsnicie, deoarece iubia mult copiii.

Pe acest drum l-au ajuns evenimentele războiului. De atunci a fost aproape tot timpul, mobilizat. A luat parte la prăbușirea anului blestemat, asistând, cu sufletul frânt de durere, la sfâșierea catapetesmei din templul credințelor noastre. A văzut, cu ochii înlăcrimați, năruindu-se, pentru moment, visul împlinit odată, de jalea căruia ne muriseră strămoșii și părinții. Cu câtă ardoare, cu câtă patimă s'ar fi aruncat el atunci în luptă, ca

să-și apere cu arma, cu pumnii, cu dinții, ce-tatea dăinuirilor noastre, leagănul copilăriei sale și mormintele părinților? Dar, în ziua aceea, n'a putut decât să privească mut și dârz, înspre Amurgul însângerat, care-i strecura în inimi presimțiri sinistre. Acolo, peste zăgazuri, sălnicite de mâni străine, se instăpânea iarăși domnia urei și a sălbătăciei ancestrale și se institua oprimarea și robirea unui neam, care a mai suportat, veacuri multe, fără delegile nedreptății, nestrămutat în tăcerea și dârz în nădejdea isbânzii sale.

Și-a jurat atunci, cu fața spre Soarele ce apunea, plângând, cu lacrimi de sânge, soarta tristă a neamului de martiri, a jurat, cu prețul vieții să-și desrobească frații.

Iar Dumnezeuul Creștinilor a vrut ca rânduiala să înceapă la Soare Răsare. Erau și acolo frații săi răpuși de hidra cu capete multe. Și atuni tu, frate Gheorghe, asemenea patronului sfânt al numelui tău, te-ai aruncat cu toată ardoarea, cu tot curajul ce te-a caracterizat, și ca un viteaz între viteji ai tăiat multe din capetele balaurului, în lădălele luptelor dela Odessa. Și iată că teribila redută n'a putut rezista avântului vostru eroic.

Ai mers apoi mai departe, cu sabia în mână și cu credința creștină în inimă, ca să desrobești păgânii și să ridici din ruine și părăginiri altarele noastre, relicvele sfinte.

Așa te-a găsit ora sublimă a despărțirii

călătorie, alții mobilizați și luptând pentru întregirea țării, iar vicepreședintele făcând lungi călătorii în străinătate, luptând cu puterea cuvântului pentru aceeași cauză sfântă: iată pentru ce nu ne putem întruni nici acum.

Supremele îndatoriri de conducere și reprezentare le-a isprăvit vicepreședintele girant la timp util: A ținut contact permanent cu Preasfinții Arhiepiscopului, a înaintat, când a trebuit, un memoriu documentat Sf. Părinte, a trimis adrese omagiale Nuntului Papal, a intervenit la Min. Cultelor în chestia premilităriei de Dumineca și a conducerii tinerilor premilitari la biserica altor culte; a creat posibilități de activare religioasă studenților aștrști ca secție a tineretului Agru; a intervenit la guvern cerând măsuri contra pornografiei corupătoare a tineretului și protestând contra manualelor școlare care ne calomniază.

3. *Activitatea în organizațiile locale.* Totuși activitatea propriu zisă agristă, mântuitoare de suflete și de neam, trebuie să se desfășoare și acum, ca și în trecut, prin practica intensivă a vieții creștinești și prin activitatea reuniunilor și asociațiilor noastre locale, din care se compune Agru-l eparhial și cel general. Aflăm de pretutindeni vești îmbucurătoare în această privință. Reuniunile de femei unite stau în fruntea mișcării. În multe părți sunt active „Astr”ele studențești (București, Timișoara, Sibiu) și Reuniunile Mariane ale elevilor. Conferințe și exerciții spirituale înviorează viața creștinească a multor organizații agriste. Mila creștinească a multor organizații agriste se revarsă îmbelșugat prin activitatea organizată a reuniunilor noastre asupra ostarșilor noștri cari sângerează pentru patrie. Activează și multe coruri bisericesti unite.

Pronia cerească a vrut chiar, că prin împrăștierea noastră în Banat, Vechiul Regat și Sudul Ardealului, o mai puter-

nică viață româno-unită să se înfiripe în aceste regiuni, spre binele Bisericii și al Neamului.

Și aflăm cu multă mângăere creștinească și românească despre abnegația și luptele prin care organizațiile noastre de peste granița vremelnică își afirmă dreptul la viață.

Organizațiile eparhiale, și mai ales cele locale, parohiale, sunt rugate să intensifice această binecuvântată activitate a lor la maximul posibil, cerut de timpurile excepționale pe care le trăim.

4. *Indemnuri pentru sărbătorirea Sf. Părinte la 13 Mai 1942.* Curând vom avea prilej să manifestăm prin Agru (și toate organizațiile române-unite componente) sărbătorește tăria dragostei noastre pentru urmașul Sfântului Petru. La 13 Mai se împlinesc 25 ani dela consacrarea întru Episcop a Preafericitului Părinte Papa Pius al XII. Intreaga creștinătate va sărbători această aniversare, în primul rând prin manifestări de practică religioasă: rugăciuni, liturghii solemne, împărtășiri. Este de dorit ca și membrii „Agrului” să-și dea cuvenita contribuție la aceste devoțiuni. Deosebit vor trebui să fie organizate și festivaluri solemne de Agru și de reuniunile mariane, Agru, coruri etc., afiliate. Comitetul „Agru”-lui arhidiecezan cu „Umfru”-ul arhidiecezan, au hotărât chiar să convoace congresul lor pe arhidieceză, dacă nu s’ar putea — pe cum nu se poate — convoca un congres general pe acea dată, la Blaj.

Cadrul aici nu importă, ci e de dorit ca sinceritatea și căldura sărbătoarei să rezulte din manifestările noastre și să fie aduse la cunoștința Sfântului Părinte, ocrotitorul nostru suprem în aceste zile de restriște ale Bisericii noastre.

Vicepreședintele girant speră să poată prezenta în curând chiar personal omagiile întregii organizații, sfășiate în două, și toate bunele urări ale românilor-uniți

Sfântului Părinte, care a păstrat unitatea canonică a Provinciei noastre bisericesti.

Prof. Al. Borza

Lucruri bune și la Beiuș. În vederea praznicului Invierii Domnului, credincioșii din Beiuș au fost pregătiți sufletește, în fiecare Duminecă seara din Postul Mare, prin câte o *predică-conferință*, în biserica parohială. Subiectele tratate au fost: Sfintele Taine. Le-au ținut preoții *Gârleanu* și *Dr. Hirje*.

Școlile de aici s’au îngrijit ca elevii lor să aibă parte și în acest an de *exerciții spirituale*, cu bogate roduri sufletești. La liceul de băieți „Samuil Vulcan” s’au ținut între 6—8 Martie și le-a condus p. *I. Matei*. La liceul de fete între 13—16 Martie, iar la școala normală între 21—22 Martie conducându-le p. *Dr. Hirtea* secretar episcopesc.

Sărbătoarea Bunavestire a fost o adevărată întrecere în a o cinsti pe aceea care e Mama Domnului și a noastră. Credincioșii dela biserica parohială, după ce s’au împărtășit la sf. liturghie, și-au ținut în sala de gimnastică a liceului de băieți *adunarea generală anuală* în care s’a văzut munca rodnică de un an a societății „Sf. Maria.” Lucruri bune s’au făcut în special la liceul de băieți. În acea zi în capela internatului de băieți au fost primiți în cadrele *reuniunii Mariane* peste 120 elevi, la sf. liturghie celebrată de p. *Dr. Flueraș*, directorul liceului, *I. Teiușan* profesor de religie și *Nicolas*, rectorul internatului.

Seara toate asociațiile tineretului școlar au aranjat o frumoasă *serbare religioasă*, în sala de gimnastică a liceului de băieți, spre a-și manifesta devotamentul față de Patroana cerească.

Programul a constat din variate bucăți muzicale, recitări, declamări, cu conținut moral și patriotic. Cuvântul festiv l-a ținut p. *I. Matei*. Partea corală a avut-o p. *Bruckenthal*, care s’a achitat bine de această sarcină. De remarcat peste tot atmosfera religioasă

de lume, cu baioneta pe armă, împrăștiind, cu vitejii tăi, moartea și groaza în rândurile celor fărădelege.

Ai avut, prietene Ghiță, o moarte frumoasă, eroică. Acei ce te-am iubit ne mândrim cu tine.

Știm că ai păstrat întotdeauna în sufletul tău, la loc de cinste, pe Dumnezeu cu Biserica Lui și cu slujitorii altarelor. Și mai știm, că gândul de a deveni cândva preot nu l-ai părăsit niciodată, căci altfel n’ai fi lăsat, în clipe de cea mai adâncă sinceritate, în testamentul tău, cuvinte ca acestea:

„Viața omului este în mâinile Atotputernicului. Singur El decide de zilele noastre. De va fi să fiu chemat de Dumnezeu, eu te rog (se adresează Mamei sale) dăruiește din banii mei 20.000 Lei, călugărilor dela Casa Domnului din Blaj, iar restul tot, îți aparține mie, pe care te-am iubit mai presus de toate”.

Apoi — mai jos — „De va fi să mor și să fiu îngropat acasă, atunci dorința mea este ca să mă duceți la Uioara, că prea mi-a fost dragă. Preoți să-mi fie Părintele Neda și Lucu Cristea călugărul; iar Păr. Ion Florea, și eventual corul teologilor să-mi cânte... căci am rămas preot în sufletul și în inima mea pentru totdeauna”.

Mai știm, iubite Ghiță, că ai căzut privindu-ți privirea înspre zările îndepărtate

ale Amurgului. Am înțeles simbolul și-ți vom împlini dorința. Dormi în pace suflet de viteaz!

Colegul tău **I. Borcea**

O carte aleasă

Sfântul Francisc din Assisi și Spiritul Franciscan, de D. Karnabatt

Se zice că o carte bună este un prieten bun. Dar, sunt cărți despre cari spunând numai atâtă, afirmi prea puțin. Da! Sunt cărți în cari găsești, s’ar putea spune, mai mulți prieteni; sunt cărți, printre rândurile cărora parcă vorbește Dumnezeu!

O astfel de carte, este cartea dlui Karnabatt: „Sf. Francisc din Assisi și Spiritul Franciscan”.

Acum, când lumea întreagă e arsă de setea după pace, când inima omenirii este văduvită de dragoste, a scrie despre Sf. Francisc din Assisi, este deadreptul un sublim apostolat. Mai ales că autorul, într’un stil vibrant, mustind de un lirism serafic, ne desfășoară sub ochii fanteziei, în toată amploarea și măreția ei, acea operă de regenerare spirituală, pe care Sărăcuțul din Assisi a realizat-o prin trăirea adecuată și asiduă a Evangheliei lui Isus.

Câtă fericire, ce entuziasm nu-ți stăpânește întreaga ființă, când te avânți în edenica grădină de imagini și povestiri a acestei cărți, care, în același timp, e un poem în proză, un roman, o istorie și un volum de eseu

Un poem în proză, deoarece pulsează în ea, dela început până la sfârșit, un sentiment de optimism și admirație, față de Sfânt, sentiment, ce-i îmbrăcat într’un stil sărbătorec, presărat cu descrieri de-o feciorelnică frăgezime.

Iată de exemplu cum ne pictează autorul cea dintâi noapte, dintre cele pe cari le-a petrecut la Assisi, — cu ocazia vizitei ce-a făcut-o în acea cetate sfântă, pentru a se documenta la fața locului: „E beznă în chilie. Dar în sufletu-mi s’a aprins o lumină, o lumină nouă, necunoscută până ieri, abia bănuită în limitele perspectivei spiritualității”.

Alba înfățișare de pe cruce s’a făcut transparentă, iluminată de o tainică văpaie lăuntrică, ce se reflectă în sufletu-mi, ca raza unui far din depărtare, candelă ce începe veghea deasupra celei de a doua vieți omenesti, mai bogată în potențialități și misterioase creațiuni decât obișnuita existență zilnică; somnul premergător morții și visul premergător Paradisului...

„Din fundul nopții, un clopot a pornit să măsoare cu pași cadențați, sonori drumul eternității. Tălpile de aramă deșteaptă prelung

morală fericit îmbinată de un puternic duh patriotic, în care se desfășoară munca de aici, cu hărnicie de albină, pentru cari lucruri a Domnului slavă să fie mai mare. (Nicu Cristea).

Știri mărunte

Vindecare miraculoasă. Cazul e povestit de agenția „Rador” (13, IV, 42) și ar fi următorul: Un muncitor din Roma, după ce a asistat la sf. slujbă, a intrat în grottele Vaticanului și s'a rugat din suflet, lângă rămășițele pământești ale Papii Pius X pentru vindecarea fiului său în vârstă de 17 ani, a cărui stare sanitară medicii, constatând șase vătămături grele la plămâni, au declarat-o desnădăjduită. După rugăciune s'a reîntors acasă plin de încredere. Chiar de a doua zi tânărului i-s'a făcut bine. Radiografia a constatat vindecarea deplină a tuturor leziunilor pulmonare. Medicul curant a declarat că această vindecare trebuie socotită ca miraculoasă. — Congregația Riturilor se afirmă că studiază cauza.

Misiuni sfinte în vederea sf. Paști din acest an s'au mai ținut la *Ohaba-Făgăraș*. Vestitor al cuvântului a fost Preeon. *Aurel Ghilea*, protopopul Brașovului, care a ostenit cu predicarea lor în zilele de 12—25 Martie crt. Rezultatul a fost apropierea de sf. Taine, a peste 361 de credincioși. La mărturisiri au ajutat pe lângă preotul local, pâr. *Aurel Ghilea*, și pâr. *Emil Boroș* și *Izidor Vlad* din Șinca Veche.

Soiu nou de demență. Poartă numele de „Saturația de radio”. E semnalat, după cum scrie „United Press”, de sociologii nordamericani cari ar fi constatat că această boală e provocată de știrile rele de război, difuzate de posturile de radio. Simptomele: Dureri de cap și de stomac, lipsă de poftă de mâncare și insomnie. Revista sociologilor nordamericani susține că știrile publicate de radio înfluresc mai mult decât aceleași știri publicate de presă, și că influențează cu mult mai ușor moralul publicului decât slova tipărită.

Bilete de bancă retrase din circulație. Banca Națională a României a hotărât să retragă din circulație bancnotele de 500 Lei, culoare albastră-cenușie, cu chipul fostului Rege Carol II. Preschimbarea acestor bancnote se va face între 15 Aprilie — 15 Iulie 1942. După care dată nu vor mai avea putere circulatorie. Vor fi înlocuite cu bilete de 1000 Lei, denumite „tip V” și cu noi bilete de 2000 Lei, de culoare cenușie.

ecourile cetății adormite ecourile întregului Ev-Mediu” Pag. 11).

Și apoi cel dintâi revărsat de zori: „Dis-de-dimineață o trâmbiță bucolică a sunat deșteptarea generală. De undeva, de aproape, a țâșnit un țipăt spintecând văzduhul ca o săgeată vibratoare de oțel. Cocosul salută cu accente de voieșie, entusiasm și lirism, revărsatul zorilor, vestind liturghia pe care natura o va slugi în cinstea și slava Domnului zilei, *Măria Sa Soarele*”.

„*Altissimo onnipotente buon Signore Sole!* — „Deschid ferestrele, deschid obloanele de lemn, deschid porțile feeriei matinale.

„O pubere de lumină îmi umple ochii, stârnind în gene stropi de cristal și stropi de rouă. Sub privire pulberea deasă se preface în ceață străvezie mișcându-se în fiorii și fanteziile atmosferii: se desfășoară din înălțimi în suluri de mătăasă albăstrie, se desface în pânze scânteind de nuanțe roze, topindu-se în sidefuri, se joacă în dansuri de zâne, prin ale căror goluri fulgeră azurul matinal al cerului...” (pg. 11-12).

Spuneam apoi, că această carte este și un roman și o istorie, da, căci în ea se naște, trăește, crește — acela care a reeditat viața lui Isus Hristos pe pământ, și aceasta atât de verosimil încât îți face impresia că cel ce povestește e unul dintre aceia, cari puteau zice: „nos cum eo fuimus” — noi am trăit cu dânsul!

Locale. Joia viitoare, de praznicul sf. Gheorghe, va predica în catedrală pâr. *Dumitru Nedă*, canonic mitropolitan, iar Dumineca ce-i urmează, a Paralticului, va predica pâr. *Gheorghe Velciu*, profesor la liceul „St. Vasile cel Mare”.

Orchestra de orbi. Ziarele aduc știrea că un dirijor din *Kopenhaga*, pe nume *Lumbye*, și-a luat sarcina de a forma o orchestră ai cărei membri să fie numai orbi. Și a isbutit peste așteptări. Luni de zile a pregătit un concert cu orbii, pe care l-a difuzat apoi prin radio danez, uimind lumea cu exactitatea interpretării operelor lui Bizet și Svendsen. Orchestra a constat din 20 persoane, toate având să fie pregătite pentru acea producție artistică numai după auz.

De prin Bihor. *Astra Bihoreană*, a ținut de a sa datorință ca să aranjeze câteva conferințe cu caracter local. Conferințele au fost bine alese și s'au început în 7 II. a. c., la *Beiuș*, prin cuvântul de deschidere al dlui *Dr. Flueraș Nic.*, directorul liceului și președinte al „Astrei”, conferențiar fiind dl *Gh. Bota*, profesor, despre „Manifestări culturale în Bihor”; în 14 II. dl *Iosif Naghiu*: „Prietenii bihoreni ai lui *Eminescu*”; în 21 II. dl *Traian Tămaș*, profesor: „Frumusețile naturale ale Bihorului”; în 28 II. dl *Gh. Stârlea*: „Viața socială a satului Bihorean”; în 7 III. *Duca Selegian*: „Portul și industria casnică în Bihor”; în 14 III. dl *Titus Roșu*: „Dr. *Constantin Pavel*” (omul și opera). Conferințele s'au ținut în sala de gimnastică a liceului „*Samuil Vulcan*” și au fost ascultate de multă lume. După fiecare conferință, tinerii preoți și scriitorii au citit din operele lor, bucăți de un puternic duh patriotic. — *La Holod* între 32—25 Martie s'au ținut slinte misiuni, au obosit în Domnul împlinind muncă de misionar pâr. *Dr. Francisc Simon* dela *Drăgești*, ajutat la mărturisiri de preotul local și cei din jur. — Preaveneratul Ordinariat a binevoit a numi protopopi onorari pe pâr. *Fântănar Nicolae* profesor la liceul „*Samuil Vulcan*” din *Beiuș* și pe pâr. *Șuta Vasile*, administratorul fondurilor diecezane. (Cristea).

Populația lumii întregi, după ultimele statistice e de două miliarde 216 milioane persoane. Jumătate din această cifră o deține Asia, iar Europa un sfert, unde desimea e mai mare. Din aceste cifre trebuiesc scăzute multe zeci de mii, căzute jertle în acest război sângeros.

Sf. Albert cel Mare patron al naturaliştilor. Preafericitul Părinte Pius al XII-lea, la cererea mai multor oameni de seamă din rândul acelor care se ocupă cu științele naturale, a proclamat pe sf. *Albert cel Mare*, din rândul dominicanilor, patronul

ceresc al tuturor naturaliştilor. Aceasta la abia 10 ani de când numele lui *Albert cel Mare* a trecut în albul sfinților și al doctorilor bisericești.

Dispare moda? Așa se întreabă un ziar de noi care aduce — după agenția *Rador* — o știre curioasă din *New-York*. Și anume spune că se comunică din numitul oraș nordamerican că, în urma unei hotărâri a comitetului pentru producția națională din *America de Nord*, pe viitor nu se va mai confecționa decât un singur „model standard” pentru îmbrăcămintea femeilor. Asta însă înseamnă că se vor economisi o sută milioane metri țesături de lână, bumbac și mătăasă. Și se mai face cunoscut și aceea, că pe viitor rochiile nu vor mai avea nici un fel de garnitură.

† *Ana Pompilia Ciugudeanu*, născ. *Traian* soția d. inv. conf. în penz. *Licinii Ciugudeanu* din *Sâncel*, a trecut la cele veșnice, după îndelungată suferință, în 13 Aprilie c., în anul 57 al vieții și 33 al fericitei sale căsătorii. — Fie partea ei cu dreptii și pomenirea veșnică!

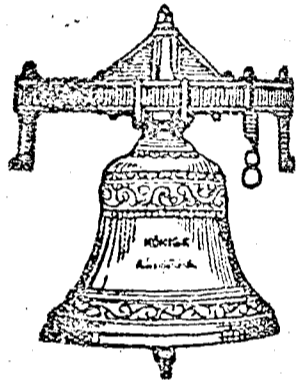
FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10—21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonarilor. Invenție proprie licențe e binate și scuzne de fier pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376

Pășim și noi împreună cu autorul pe străzile tăcutului orașel — după ce am fost ieșit pe poarta căminului mănăstirii „*Suore, Francesci Coletine*” — „dăm într'o șosea: în stânga livezi de măslini, cu foile de un verde gras arătând în adierile zefirului un revers argințiu, foi impresionabile ca sensibilitatea unui poet, tremurând la cea mai ușoară adiere; în dreapta casele orașului, căsuțe pătrate, în piatră albă — cuiburi de păsări — pe cari patina timpului a lăsat un ușor voal cenușiu cu nuanțe cafenii, cățărându-se una după alta pe costișele muntelui *Subasio*. Treacători rari, liniște, singurătate însoțită” (pag. 16-17).

Ajungem în piațetă. Citim inscripția: „*Piazza San Francesco*”. O alta: „*Ho tel Giotto*”. Alta: „*Albergo Ascesi*”. — „O altă inscripție poartă o săgeată indicativă și numele „*Santa Chiara*”, fecioara cu frumuseți liliale de *Madonă*, vis candid și suav, vis de primăvară, nobleță și bogăție ereditară, înfața călugăriei franciscane și *Mama spirituală* a Ordinului *Clariselor*” (pag. 18-19). Și, în același ritm cald și familiar, mergem, trăim cu Sfântul, cu umilul „*Poverello*” facem cunoștință cu cei mai de seamă urmași ai lui, cu fratele *Elia*, cel plin de zel și spirit de inițiativă, apoi cu cei mai celebri admiratori ai lui cu magnificul *Dante Alighieri*, cu „călugărul renegat: genial, dar svăpăiat eretic, cu *Ernest*

Renan”; cu elevul acestuia, anglicanul *Petrus Sabatier*; cu „vigurosul scriitor danez *Iohann Jorgensen* — astăzi reputație mondială; cu marele scriitor englez *Chester-ton* și mai ales cu celebrul nostru contemporan *Dr. Gemelli*”.

Și, la fiecare pas, autorul ne sugerează sublimă meditații, prin câte-o reflexie, ca o aprofundat eseist. Așa, atunci când vorbește de creștinismul Sf. *Francisc*, zice: „*Creștinismul e soluția dramei, care în urma păcatului strămoșesc, e condiția omului pe pământ*”. — Când ni-l prezintă pe *Dr. Gemelli*, reflectează: „*Tinerețea, mai cu seamă întâia tinerețe, placa senzitivă pe care se iatipăresc, fără examene, fără control critic, undele intelectuale dominante ale momentului, pasta ce formează și coloritul climatului trecător al timpului*” (pag. 232).

Dar, trebuie să mă opresc aici, căci de-aici citea tot ce-i frumos și frapant, în cartea aceasta, ar trebui să o reproduc toată.

De aceea, ca încheiere, îndrăznesc să spun că, cu acest volum de aproape 300 pagini, în format 8°, conținând și 9 ilustrații în text, — adevărata literatură creștină de mâna, se va putea mândri oricând, de a aduce cel dintâi și de altfel și cel mai frumos omagiu, — Sfântului *Francisc* din *Assisi*.

Cartea e scoasă de sub teascurile aceluiași harnice tipografii serafice, dela *Săbăoș* a părinților franciscani români, — cari nedat până acuma atâtea cărți de înaltă ținută morală.

Petru Anca